దేవతా మూర్తి

సౌందర్యోపాసకుడు ఈ సృష్టిలోని ప్రతి వస్తువులోనూ అందాల్నే చూస్తాడు. మందార మకరందాల్నే ఆస్వాదిస్తాడు.

ఆయుర్వేద వైద్యుడు - తను చూసిన అన్ని పిచ్చి మొక్కల్లోనూ ఔషధిగుణం చూస్తాడు. ఈ సృష్టిలో ఔషధీయుక్తమైన చెట్లూ మూలికలే తప్ప అన్యం కనబడవు.

నిజమైన భక్తుడు ప్రతి అణువులోనూ దేవుణ్ణే చూస్తాడు.

స్థపతి లేక శిల్పి తన కంటికి కనబడిన ప్రతి రాయిలోనూ ఓ కళాఖండాన్ని దర్శిస్తాడు. దర్శింపజేస్తాడు కూడా.

మనకి ముక్కోటి దేవతలున్నారు. వేదోప నిషత్తుల్లోనూ, పురాణాల్లోనూ, కావ్యాల్లోనూ, ప్రబంధాల్లోనూ వర్ణించబడిన ఊహాజనితమైన దేవతల ఆకారాలను దేశం నలుమూలలా వున్న శిల్పులు వివిధ భంగిమల్లో చెక్కుతున్నారు. దేవుని రూపాలు ఇన్ని కోట్లు వుండడం వల్లే కదా, శిల్పులకి తమ శిల్పకళానైపుణ్యం ప్రదర్శించే అవకాశం చిక్కింది?

రచయితలు, నేడు తమ రచనలలో శైలి, శిల్పం ప్రదర్శిస్తూంటారు. ఈ శైలీ శిల్పం శిలలోంచి ఉద్భవించిన మాటలే. శిల మీద చెక్కబడింది కనుక 'శిల్పం' అని పేరు. శిల మీద చెక్కడమే 'శైలి' అయింది. శిల్పి ఏ విధంగా అందమైన కళాఖండాలను శిలలో మలుస్తాడో - అదే విధంగా రచయిత, శిల మీద కాక - కాగితం మీద మలచినా, ఆ రచనా విధానానికి 'శైలి' శిల్పం' అన్న పదాలు వాడుకలోకి వచ్చాయి.

అదే శిల్పి 'దేవుడొక్కడే' అని సిద్ధాంతీకరించే తత్త్వవేత్తల అభిప్రాయాన్ని

మన్నించవలసి వస్తే ఒకే దేవుని బొమ్మను ఎన్ని రూపాల్లో చెక్కగలడు? చూసిన వాళ్ళకి చూసిందే చూడ్డం - చూసిందే చూడ్డం అయినట్లయితే బోరుకొట్టదూ?

ఇందుమౌళి ఒక ప్రముఖ స్థపతికి సహాయకుడుగా వుంటూ తన వద్దనున్న సుత్తి శాణం ఉలీ మొదలైన పరికరాలతో చాలామంది దేవుళ్లను సృష్టించాడు. తన గురువుగారైన శిల్పితో చాలా గ్రామాలు తిరిగి దేవుళ్ళ బొమ్మలు చెక్కడంలో సహకరించి, తన సొంత వూరికి పయనమయాడు. మళ్లీ ఎప్పుడైనా దేవాలయ నిర్మాణానికి ఏ గ్రామస్థులైనా పూనుకున్నప్పుడే అతనికి పిలుపువస్తుంది. అంతవరకూ విశ్రాంతే! ఇన్నాళ్లూ కూడబెట్టిన డబ్బుతో జాగ్రత్తగా గంజో అరబలో తాగుతూ పెళ్లాం పిల్లలతో కాలం వెళ్లబుచ్చవలసిందే! పోనీ స్వయం ఉపాధి పథకం కింద ఏ బ్యాంకుల్లోనో ఋణం తీసుకుందామా అంటే, తనకి బంగారం పని కనీ కట్టు పని కానీ రాదు. శాశ్వత జీవనోపాధికి ఏదైనా మార్గం అన్వేషించాలి.

ఇందుమౌళి దిగులుగా, విషాద వదనంతో స్వగ్రామానికి బయలుదేరేడు నడకదారిని. అతని స్వగ్రామం ఆనందపురం జంక్షన్‌కి సుమారు పదిహేను కిలోమీటర్ల కంటే ఎక్కువ లేదు. అటువైపు నాటుబళ్లేకాని బస్సులు లేవు.

దారిలో ఒక పేవ్‌మెంట్ మీద ఒకడు చెయ్యి గుర్తు పెట్టుకుని 'హస్త సాముద్రికం' చెబుతున్నాడు.

పూర్వం వర్తకులు తమ సరుకుల్ని నౌకల మీద వేసుకుని సముద్రయానం చేస్తూ విదేశాలకు వెళ్ళి వర్తకం చేసుకునేవారు. సత్యనారాయణ వ్రతం కథలో ఈ ప్రస్తావన వున్నట్టు మనకు తెలుసు. ఒక వర్తకుడు తన సరుకులతో సముద్రయానం చేస్తూ పడవ మునిగిపోగా, అతడు సత్యనారాయణవ్రతం చేయడం వల్ల తాను కోల్పోయిన సరుకులను తిరిగి పొందినట్లు మనం విన్నాము. చదివేము. సముద్రయానం చేస్తూ వెళ్లిన తన భర్త క్షేమంగా తిరిగి వస్తారా? అని తెలుసుకోగోరి వర్తకుని భార్య తన ఇంటికి వచ్చిన జ్యోతిషం తెలిసిన అతిథిని ప్రశ్నిస్తుంది. ఆ అతిథి, వర్తకుని భార్య చేతిలో వున్న రేఖల్ని చూసి, ఆమె భర్త క్షేమంగా తిరిగి వచ్చేదీ లేదని చెబుతాడు. ఈ విధంగా హస్తం చూసి, 'సముద్రయానా'నికి సంబంధించిన విషయం చెప్పడం వల్ల 'హస్తసాముద్రికం' అన్న మాట వాడుకలోకి వచ్చింది.

ఇందుమౌళి తన అదృష్టం ఎలా వుందో అని ఓ రూపాయిబిళ్ల సమర్పించుకున్నాడు.

సాముద్రికుడు భూతదర్పణంతో ఇందుమౌళి కుడిచెయ్యిని జాగ్రత్తగా పరిశీలించి, కొన్ని లాభాలు, కొన్ని నష్టాలు చెప్పి, మొత్తం మీద లాభాలే ఎక్కువ చెప్పాడు. తనకే కాదు, తన కంటే ముందు చేతులు చూసినవాళ్లకి కూడా అలాగే చెప్పాడు. లేకపోతే మనిషి నిరాశ వల్ల నిస్పృహ కలిగి, ఢీలాపడిపోయి, మళ్లీ చెయ్యి చూపించుకుందికి రాడు.

మరికొంత దూరం నడక సాగించేక, వాళ్ల గ్రామానికి తోవచూపే చిన్న జంక్షన్ - అదే ఆనందపురం జంక్షన్ వచ్చింది. అక్కడో శివాలయం వుంది. శివాలయ శిఖరం మీద త్రిశూలం - దాన్ని ఆనుకుని రెండు లౌడ్ స్పీకర్లు, అందులోంచి ఓ పౌరాణికుని ఉపన్యాసం వినిపిస్తూంది. ఇందుమౌళి, పరమశివుని దర్శించి, ఓ స్తంభాన్ని ఆనుకుని కూర్చుని, ఆ ధార్మికోపన్యాసాన్ని శ్రద్ధగా విన్నాడు.

"జనులు సామూహిక ప్రార్థనలు చేసే చోటుని ఆలయమని అంటాము. సిద్ధాంతరీత్యా చూస్తే ఈ ప్రార్థనలు మనం ఏ స్థలంలోనైనా, ఏ సమయంలోనైనా చేయగలము. కాని, ఆలయాలలో కొన్ని ప్రత్యేక పరిస్థితులు కల్పించబడతాయి. సాధారణంగా మన ఇళ్ళలో ప్రశాంతంగా పరతత్త్వ చింతన చేసే పరిస్థితి నెలకొని వుండదు. సామూహిక ప్రార్థనలు జరపడం వల్ల మనస్సుకి శాంతి చేకూరుతుంది. ప్రార్థనలలో సమావేశమయే వ్యక్తుల హృదయాలలో నుంచి పరతత్త్వాన్ని తెలుసుకుందామనే జిజ్ఞాస, ఆవేదన, అధికమయ్యే అవకాశం ఆలయాలలోనే వుంటుంది. సమావేశమయే వ్యక్తుల మనసులు ఏకమై దేవదేవునిపై కేంద్రీకరించడం వలన మంచి ఫలితాలు గోచరిస్తాయి.

దేవాలయాలు అందరు మతస్థులకూ అవసరం. చర్చి, మసీదు, మందిరము, మఠము అని ఇతర మతస్థులు వారి వారి మతాచారాల రీత్యా పిలుచుకుంటున్నా - అది దేవదేవుని ఆలయమే!

కొన్ని యుగాల క్రిందటనే మానవుడు ఈ బాహ్యప్రపంచాన్ని చూసి ముగ్ధుడయ్యాడు. గర్జిత మేఘాలను, పిడుగుపాటులను చూశాడు. సృష్టి వైచిత్రికి మూగవోయి, తలవని తలంపుగానే ఆకసం వైపు చూసి చేతులు జోడించాడు. గంభీరమైన ఉన్నత పర్వతశ్రేణిని, ఎత్తయిన వృక్ష సముదాయాన్నీ గమనించాడు. ఈ సృష్టికి మూలమైన ఏదో మహత్తర శక్తి వుందని భావించాడు. ఆ మహత్తర శక్తిని ప్రార్థించడానికి కొన్ని ముఖ్యమైన నిర్ణీత స్థలాలే కావలసి వచ్చాయి. అంచేత ప్రత్యేకంగా దేవాలయాల నిర్మాణం అవసరమైంది" ఉపన్యాసం ముగించారు.

ఇందుమౌళి మనస్సు ఎంతో తేలికపడింది. పౌరాణికుని మాటలు హృత్తుకు హత్తుకున్నాయి. అవి మననం చేసుకుంటూ ఇల్లు చేరుకున్నాడు.

నాలుగు రోజులు పోయేక, నేషనల్ హైవేలో ఓ ఘోర దుర్ఘటన జరిగింది. రెండు బస్సులు గుద్దుకుని అనేకులు మరణించారు! మరికొందరు క్షతగాత్రులయారు. బస్సులు పిప్పి అయిపోయాయి!

ఈ వార్త వినగానే చుట్టుపక్కల గ్రామాల వాళ్లు ప్రమాదం జరిగిన స్థలానికి చూడ్డానికి వెళ్లేరు. అందులో ఇందుమౌళి ఒకడు. ఇందుమౌళి ప్రమాదం జరిగున స్థలాన్ని నిశితంగా పరిశీలించాడు. అతనికి ఓ బ్రహ్మాండమైన ఐడియా తట్టింది!

శవాల పంచనామాలు అన్నీ అయిపోయిన ఐదారు రోజులకి ఆ గ్రామ పంచాయితీ ప్రెసిడెంటుని కలిశాడు ఇందుమౌళి. ఫలానా దేవతకి గుడికట్టి నిరంతరం పూజాపునస్కారాలు కొనసాగిస్తే ఇటుపైని ప్రమాదాలు జరగవని సూచించాడు. పంచాయితీ పెద్దలందరూ ఇందుమౌళి సూచనని ఆమోదించారు. హర్షించారు.

ఆ దేవతామూర్తి శిల్పాన్ని చెక్కవలసిన పని కూడా ఇందుమౌళికే అప్పజెప్పారు. ఇందుమౌళి స్వగ్రామానికి వెళ్ళి ఇల్లాలు పిల్లలతో, పరికరాలతో, రెండెడ్ల బండిమీద ప్రమాదం జరిగిన స్థలానికి పయనమయాడు. రోడ్డుప్రక్కగా తాటాకులతో పాక నిర్మించి ఇందుమౌళికి వసతి ఏర్పాటుచేశారు గ్రామస్థులు. సకుటుంబంగా అందులో బస చేశాడు ఇందుమౌళి.

తన నివాసానికి ఎదురుగా ఒక మర్రిచెట్టు కింద దుమ్ము,ధూళిపట్టేసిన ఓ బండరాయిని శుభ్రంగా తుడిచి, గ్రామ పంచాయితీ ప్రెసిడెంటుచేత ప్రజల సమక్షంలో కొబ్బరికాయ కొట్టించాడు. తన వద్దనున్న ఉలీ, సుత్తి, శాణమూ మొదలైన పరికరాలతో శిల్పం చెక్కడం ప్రారంభించాడు.

ఓ నెల్లాళ్ళలో జీవకళలు ఉట్టిపడే అమ్మవారి విగ్రహం పూర్తయింది. ప్రతిష్ఠాపన మూహూర్తంనాడు ఆ చుట్టుపక్కల గ్రామ ప్రజలంతా తండోపతండాలుగా 'అమ్మ' వారిని దర్శించడానికి తరలివచ్చారు. అమ్మవారికి పసుపు, కుంకుమలతో పూజ చేశారు. కొబ్బరికాయలు కొట్టారు. అరటిపళ్లు ఒలిచి, అగరువత్తులు వెలిగించారు.

కవి కోకిల జాషువగారన్నారు :

"జీవకళలు చెక్కు శిల్పిని నిరసించి శిల్పమునకు పూజసేయునట్టి వక్ర చరితులున్న చోట కళల కక్కుట! ప్రేత కళల గతులు"

సాధారణంగా శిల్పిని విస్మరించి, శిల్పాన్ని వేదమంత్రాల మధ్య ప్రతిష్ఠించి పూజలు సల్పుతారు. కాని, ఆ పంచాయితీ ప్రెసిడెంటు మాత్రం తద్భిన్నంగా అందరి అందరి అనుమతితోనూ ఇందుమౌళినే 'అమ్మ' వారి పూజారిగా నియమించాడు. ప్రజల, లారీల, బస్సులవాళ్ళ విరాళాలతో గుడి నిర్మాణం జరిగింది. ఓ భక్తుడు నుయ్యి తవ్వించాడు. మరో భక్తుడు కరెంటు వేయించాడు. వచ్చేపోయే లారీలవాళ్ళూ, బస్సు ప్రయాణికులు అక్కడ ఆగి, అమ్మవారికి కానుకలు సమర్పించుకుని, మొహాన బొట్టు పెట్టుకుని మరీ వెళుతున్నారు.

ఇందుమౌళి రాత్రి పదింటికి గజాల గుడి తలుపులు మూసేసినా, గజాల మధ్య నుంచి భక్తులు డబ్బులు పడేస్తున్నారు. ఆ కానుకలు ఇందుమౌళికే చెందుతాయి. ఆ విధంగా ఇందుమౌళికి శాశ్వత ఉపాధి లభ్యమైంది.

బస్సులు, లారీలు స్పీడుగా వచ్చి, అమ్మవారి గుడి దగ్గర ఆగి, మళ్ళా నెమ్మదిగా స్పీడు అందుకోవడం వల్ల - ఆ గుడి దగ్గర మరి ప్రమాదాలు సంభవించలేదు. ఆ అమ్మవారే స్పీడ్ బ్రేకరు అయింది! అందుకే ఆర్ అండ్ బి వారు స్పీడ్ బ్రేకరు నిర్మించడం మానేశారు.

ఏ దేవతామూర్తిని ఇందుమౌళి తన శిల్పకళా నైపుణ్యంతో రాతి మీద మలిచాడో, ఆ దేవతామూర్తే - ఇందుమౌళికీ కుటుంబానికీ కడుపునిండా అన్నం పెట్టి 'అన్నపూర్ణ' అనిపించుకుంది.

మనిషి చేసిన దేవుడే - ఆ మనిషిని కాపాడుతున్నాడు!

ఆంధ్రజ్యోతి సచిత్ర వారపత్రిక 24-5-96